

100. výročí založení AATS (Americké asociace torakální chirurgie)

Jan Harrer

Kardiochirurgická klinika LF UK a Kardiocentrum FN Hradec Králové

Letošní kongres AATS, uspořádaný v Bostonu 29. 4.–3. 5. 2017, měl slavnostní podtext spojený s oslavou 100 let od založení této nejstarší organizace sdružující kardiotorakální chirurgy. Prezidenti organizace patřili často k nejváženějším a nejrespektovanějším lékařům Severní Ameriky a bylo mezi nimi mnoho takových, kteří se zasloužili o rozvoj oboru z celosvětového hlediska (Alfred Blalock, Michael E. DeBakey, Joh H. Gibbon, John W. Kirklin, Norman E. Shumway, John L. Ochsner, James I. Cox, Tirone E. David, Joseph S. Coselli a další).

Při slavnostní příležitosti byla prezentována faktologie, která za vznikem organizace stála.

Ještě v roce 1896 prohlašoval respektovaný chirurg Stephen Paget, že srdce představuje limit pro chirurgický zásah a tento limit přírody nebude možné nikdy překonat. Ještě v témže roce však německý chirurg Ludvik Rehn sešil bodnou ránu pravé komory srdeční, čímž zachránil mladého muže. Bylo však třeba vyřešit kolabování plic při přístupu přes pohrudniční dutinu v době, kdy neexistovala přetlaková plicní ventilace.

Chirurgický zásah v oblasti hrudníku vyžaduje správné pochopení fyziologie hrudníku. Především šlo o pochopení toho, že pro správnou funkci plic je v pohrudniční dutině negativní tlak. V době, kdy nebyla známa endotracheální intubace, toto představovalo nejednoduchý problém. K umožnění přístupu do hrudníku přispěly operace prováděné v podtlakové komoře. Aby mohl pacient spontánně ventilovat, hlava pacienta se musela nacházet mimo komoru, tělo bylo uloženo v podtlakové komoře. To umožňovalo, aby plice po otevření pohrudniční dutiny nekolabovaly.

Do praxe byl tento systém zaveden Ferdinandem Sauerbruchem.

V souvislosti s nebývalým technickým pokrokem na počátku 20. století dochází k uplatnění technických vymožeností především ve zbrojním průmyslu. To vedlo v období I. světové války k četným závažným válečným poraněním. Došlo též k rozvoji diagnostiky v oblasti nemocí hrudníku. Nejen pro závažná válečná poranění, ale i s rozvojem diagnostiky onemocnění hrudníku se objevovala stále větší potřeba možnosti operačního zásahu v oblasti hrudníku.

V roce 1910 zavedl Alexis Carel do kliniky endotracheální intubaci a v témže roce provedl první otevřenou torakotomii v Mt. Sinai Hospital v New Yorku, kdy u pacienta vydrénoval plicní absces.

V roce 1913 provedl Franz Thorek první resekci střední části jícnu pro karcinom. Bylo to

právě před 100 lety, když v roce 1917 učinil Willy Meyer první krok k založení společnosti hrudních chirurgů. Tehdy pozval 20 chirurgů prokazujících větší zájem o oblast hrudníku do svého domu v New Yorku. I přes názory skeptiků se tato skupina lékařů oddaných oboru nenechala odradit a pod vedením Meyera bylo dne 7. 6. 1917 prohlášeno: „právě nyní byla jednoznačně a jednomyslně založena New York Society for Thoracic Surgery – pozdější AATS. Tímto bylo prolomeno „do mlhy zahalené“ povědomí o neřešitelnosti onemocnění v oblasti hrudníku. Bylo jednoznačně vyřčeno, že výkony v hrudníku je a bude možno provádět bezpečně a s velkým potenciálem ke zlepšování života pacientů“.

V rámci organizace AATS existuje fond pro vzdělávání v oblasti kardiotorakální chirurgie, nesoucí jméno kardiochirurga a mecenáše organizace – Graham foundation. V minulém

Obr. 1. Z místa konání kongresu AATS v Bostonu

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:

prof. MUDr. Jan Harrer, DrSc., jan.harrer@fnhk.cz

Kardiochirurgická klinika LF UK a Kardiocentrum FN Hradec Králové, Sokolská 581, 500 05 Hradec Králové

Cit. zkr: Interv Akut Kardiolog 2017; 16(3): 95–96

Článek přijat redakcí: 7. 10. 2017

Článek přijat k publikaci: 7. 10. 2017

Obr. 2. Prezident AATS 2016–2017 prof. Thor Sundt III.

roce mohlo být na specializační vzdělávání mladých lékařů a na výzkum v oboru převážně ve formě grantů poskytnuto 1,4 milionu dolarů. Příjmy organizace jsou založeny na filantropii. Dárci jsou různé firmy či jednotliví mecenáši. Největším dárcem byla v loňském roce vlastní organizace AATS. Krom autorů nejlepších prací tato nadace při AATS oceňuje i nejlepší mentory,

a to za všechny subspecializace kardiotorakální chirurgie.

Při konferenci AATS v Bostonu bylo poukázováno na některé problémové záležitosti z hlediska edukace. Jedním z bodů bylo poukázání na nedostatek žen v oboru kardiotorakální chirurgie. První lékařkou zabývající se chirurgií hrudníku byla Nina Braunwald. V současné době má AATS ze své základny 4–5 % žen. V roce 2016 však bylo mezi nově přijatými 20 % žen. Na konferenci byla projevena snaha o hledání odpovědi na otázku, jak napomoci tomu, aby žena mohla mít úspěšnou rodinu i úspěšnou kariéru kardiotorakálního chirurga a co učinit pro to, aby se z výjimky stala normální záležitost.

Prezidentem AATS byl pro tento rok prof. Thor Sundt III, výborný kardiochirurg, přednost Division of Cardiac Surgery, Massachusetts General Hospital, Harvard Medical School, člověk, se kterým mě osobně pojí přátelský vztah již od doby, kdy jsme pronikali do tajů oboru kardiochirurgie.

Thor Sundt měl ve své přednášce prezidenta AATS působivý podtext: „bojuj a nikdy

se nevzdávej“. Toto velmi impresivně dokreslil již v úvodu své přednášky, když na videoprezentaci ukázal hrůznou situaci teroristického útoku při Bostonském maratonu 2014. Podotkl, že toto se stalo pár set metrů od místa, kde se právě na kongresu AATS nacházíme. Přednáška byla působivě doplněna videozáznamem ze startu Bostonského maratonu 2017. V přední řadě byli na startovní čáře lidé poranění při krvavé události maratonu 2014 a i přes handicap (končetinové protézy apod.) tito dokázali prožitou hrůzu překonat a zrehabilitovat do té míry, že se s odhodláním postavili na start znovu. Opravdu velký stimul pro nás všechny.

AATS konference oslavila 100 let výměny idejí, spolupráce a vytváření příležitostí pro další zdokonalování v kardiotorakální chirurgii.

Uplynulé století bylo z pohledu kardiotorakální chirurgie označeno „A Century of Modeling Excellence“, a toto bylo součástí znaku letošního slavnostního kongresu.

AATS podporuje stipendia, technický pokrok v oboru hrudní a kardiovaskulární chirurgie, a to tak, že co bylo v minulosti nepředstavitelné, se postupně v mnoha případech stalo realitou.